

Şerif Baykurt ile Yapılan Söyleşi

19 Temmuz 1985
Ortam

2

Gençlerin Kültür Emperyalizmine Kapıldıklarına Dair Yapılan Suçlamalar Yanlıştır. Çünkü Bu Emperyalizmin İçine Onları Atan Bizleriz

SORU: Folklor nedir? Ne olduğunu amacını açıklarmısınız?

Folklor artık herkesin bildiği bir kavram olmuştur. Folklor halklor da bilgi bilimidir. Kısacası Folklor halkla ilgili olan herşeyle ilgilidir. Halkın gelenekleri halkın inançlarını duygularını folklorun konusu içine girer.

İlk zamanlar, masallar, bilmece ler atasözleri ele alınmıştır. Folklorun konuları bunlar zannedilmiştir.

Bugün ise ait olduğu toplumun geleneklerini, göreneklerini, sanatlarını, becerilerini toparlayan ve onlara gene ait olduğu topluma, kültürün gelişmesi, yükselmesi yönünde yardımcı olmak için yol çıkması bir bilimdir. Halka ait olan tüm bilgileri binlerce, onbinlerce yıl önceki verileri toplamaktan ayrı olarak arşivlemekte çok önemli bir görevdir.

Amacı konusunda ise şöyle bir açıklamada bulunayım

Folklor yüz yüze senelik bir bilim dalıdır. Konu sunu az çok rahatlıkla söylenebilir. Halka ait olan herşey Bütün bilimler halka fayda sağlamak için ortaya çıkar. Amaçları budur. Folklor da insanlığa fayda sağlamak için, insanların çok

meden beri, belki yüzyıldan beri biriktirdiği kültürleri toplayarak, tekrar insanların faydasına sunmak içindir.

Örneğin ekini insan bulmamış olsaydı, insan bugün yaşamamış olacaktı. Ama ekini örgütlen insanlık, yiyeceğini biriktiriyor, bütün kış yiyebiliyor.

Yani çok eski dönemlerden günümüze öyle şeyler getirmişizki onlar bizim yaşamımızı sağlıyor.

Niçin böyle oturuyoruz, niçin şöyle yürüyoruz. Bir insanın yürüdüğünden o insanın hangi ulustan geldiğini öğrenmek mümkündür. Bir jest bir el hareketi, bir insanın yürüdüğü insanlığın binlerce yıldan beri biriktirdiği şeylerdir. Folklor bunları inceler, bunları ele alır ve tekrar insanlığın hizmetine sunar.

Folklor, bütün bilgileri yaşayan insanlardan toplar. Tarih veya Arkeolojideki bilgileri, kalın tıllardan, fosillerden, Arkeolojik kazılardan toplar. Tarihin, Arkeolojinin metodu budur. Folklorun metodu ise yaşayan insanlardan bilgi toplamaktır.

Bir çiçeği alalım. Çiçeği budan, koparıp vazoya yerleştirdiğimiz zaman çiçek ar-

tık yaşamıyor. Ölmüştür. Folklor'un incelleme konusu olmaz artık. Folklor çiçeği bahçede inceler. Yağmurun altında, güneşin altında inceler.

Folklor toplumu çiçek örneğinde olduğu gibi yaşayan insanlardan inceler. Yaşayan insanlarla ilişkiye girerek bilgi toplar.

SORU: Folklor araştırmalarının uluslaşma ile birlikte başladığını biliyoruz. Nedenini açıklayabilir mi-

Kısacası yöneticiler, ulusal bağları, birliği güçlendirmek, halkı daha yakından tanımak için ve daha iyi yönetmek için folklor araştırmalarına önem vermişlerdir.

Hitler bile, "halkı iyi tanımayan insan iyi yönetici olamaz" demiş

YÖNETİCİLER, ULUSAL BAĞLARI, BİRLİĞİ GÜÇLENDİRMEK, HALKI DAHA YAKINDAN TANIMAK İÇİN VE DAHA İYİ YÖNETMEK İÇİN FOLKLOR ARAŞTIRMALARINA ÖNEM VERMİŞLERDİR

siniz?

Bu araştırmaların uluslaşma ile birlikte başlaması bir tesadüf değildir. Nitekim bu araştırmaların başladığı 1946 yılında dünyada pek çok ulus vardı. Ve uluslar ulusal güçlerini, ulusal bağlarını, güçlendirmek ve halkı yakından tanımak istemişlerdir.

Bir yönetici, bir krallık veya yöneticiler, halkı yönetebilmek için halkı tanımak mecburiyetindedir. Halka eğilme hareketi (folklor) halkı tanıma hareketi günün birinde esas demokrasinin, gerçek demokrasinin de kurulmasına yol açacaktır. Çünkü bu araştırmalar, halka eğilme hareketleri halkın kendisini tanımasına yol açacaktır.

tir.

SORU: Kapalı köy ekonomilerinin kırılması ve pazara açılması ile Ulusal birçok öge, gelenekler kaybolmaktadır. Bu bir tehlikeydir.

BAYKURT: Folklor bir bakıma gelenekleri toplama bilimidir. Ve geleneklerin gitmesi ile birçok şeyleri de kaybetmekteyiz.

Ama bu çağda geleneklerimizi mutlak olduğu gibi yaşatacağımız iddiasında olamayız. Zaten yanlıştır bu. Kaldı ki istesek de gelenekler değişime uğrayacaktır.

Ancak kapalı köy ekonomilerinin parçalanması ve pazara açılması nedeniyle hiç vakit geçirmeden, geçmişimiz olan geleneklerimizi, göreneklerimizimizi saptamalı-